

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Megújított partnerség az afrikai, karibi és csendes-óceáni államokkal

(JOIN(2016) 52 final)

(2018/C 129/13)

Előadó: **Brenda KING**

Felkérés:	Európai Bizottság, 2017.1.27.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke
Illetékes szekció:	„Külkapcsolatok” (REX)
Elfogadás a szekcióülésen:	2017.11.7.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2017.12.7.
Plenáris ülés száma:	530.
A szavazás eredménye:	165/1/2
(mellette/ellene/tartózkodott):	

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az Európai Unió (EU) és az afrikai, karibi és csendes-óceáni országok (AKCS-országok) közötti Cotonoui Partnerségi Megállapodás (CPA) 2020-ban lejár. Ez a megállapodás jelenti az együttműködés és a párbeszéd alapját a szakpolitikák, a gazdaság, a kereskedelem és a fejlesztési segélyek terén.

1.2. Az EU és az AKCS-országok külön-külön indítottak vitákat, hogy azonosítsák a jövőbeli kapcsolatok lehetséges keretét és alapját. Előreláthatólag a következőket kell felvenni a kiemelt területek közé: a szegénység csökkentése, kereskedelmi kapcsolatok, a migrációs áramlások kezelése és a globális felmelegedés elleni küzdelem. Az EU és az AKCS-országok közötti tárgyalásokat legkésőbb 2018 augusztusáig hivatalosan meg kell kezdeni.

1.3. Az Európai Külügyi Szolgálat (EKSZ) és az Európai Bizottság 2015-ben nyilvános konzultációt indított, hogy előkészítse a Cotonou utáni keretet, és 2016 novemberében közös közleményt tett közzé. Ebben egy olyan keretmegállapodás mellett érvel, amely meghatározza a közös értékeket és érdekeket, és a három régió mindegyikével külön partnerséget köt.

1.4. Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) üdvözli a közös közleményt és azt, hogy az Európai Bizottság a keretmegállapodásos lehetőséget részesíti előnyben, amelyhez jogilag kötelező, konkrét regionális prioritások tartoznának. Az EGSZB szerint új, aktualizált megállapodásra van szükség, amely figyelembe veszi az új körülményeket, így például az európai közvélemény aggodalmát a terroristámadások megnövekedett veszélye miatt, a migrációs áramlások ellenőrizetlenségének érzetét, a klímamenekültek kockázatát az afrikai népesség drámai növekedése következtében, más regionális erők egyre nagyobb befolyását és a jelenlegi USA-elnök kiszámíthatatlan fellépéseit.

1.5. Az EGSZB azt is kéri, hogy a civil társadalmat jobban vonják be a következő keretbe, és komolyabb, a konzultáción túlmutató szerepet biztosítsanak a részére. Ez azért fontos, hogy biztosítani lehessen a fejlesztési szempontú szakpolitikai koherencia elvét.

1.6. Az EGSZB üdvözli azt a szándékot, hogy az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlesztési menetrendje jelentse a kiindulópontot, az Európai Fejlesztési Alap specifikus jellemzőinek bevonásával. Ez kiegészíti a fejlesztéspolitikáról létrejött új európai konszenzust, amely a szegénység felszámolását tekinti fő céljának, de kiter a fenntartható fejlődés gazdasági, szociális és környezeti dimenzióira is. Az EGSZB sajnálja azonban, hogy a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrendet nem helyezik a jövőbeli megállapodás középpontjába, amivel pedig meg lehetne erősíteni olyan alapvetően fontos elveket, mint az univerzalitás, a kormányzás, valamint a fenntartható fejlesztési célok összefonódása és oszthatatlansága.

1.7. Az EGSZB szerint minden jövőbeli partnerségnek inkább politikai párbeszédén, mintsem egy donor-kedvezményezett viszonyon kellene alapulnia. Az EGSZB megjegyzi, hogy a közleményt indokoltan hangolták össze az EU globális stratégiájával, de azt ajánlja, hogy a jövőbeli AKCS–EU együttműködések az AKCS-partnerországok stratégiáival és céljaival is hangolják össze.

1.8. Az EGSZB azt is ajánlja, hogy erősítsék meg a politikai dimenziót, és gondoskodjanak hathatós monitoring-mechanizmusról, amelybe a civil társadalom is bevonják. A civil társadalom, ezen belül a magánszféra bevonása olyan uniós vívmány, melyet a jövőbeli partnerség minden szakaszában meg kell őrizni és meg kell erősíteni oly módon, hogy a civil társadalmi szervezeteket egy intézményesített keretben bevonják a politikai párbeszédbe.

1.9. Az AKCS-országok gazdasági és társadalmi szereplőinek körében végzett EGSZB-felmérésből az derül ki, hogy 82 % támogatja a nem állami szereplők részvételét a parlamenti üléseken, és 78 % támogatja a kormányközi üléseken való részvételt, amelynek keretében fontos, hogy a szereplők jelentéseket terjeszthessenek elő és ajánlásokat tehessenek.

1.10. Az EGSZB sajnálja, hogy a közös közlemény nem tükrözi a civil társadalmi szervezetek jelentőségét sem átfogó szinten, sem pedig a három régióban. Az EGSZB ajánlja, hogy a jövőbeli partnerség tartalmazzon egy hivatalos mechanizmust, amely a civil társadalmi szervezetek bevonását szolgálja a kialakításba, a végrehajtásba, a nyomon követésbe és a felülvizsgálatba, csakúgy mint a küszöbön álló tárgyalási szakaszba. Az EGSZB készen áll arra, hogy központi szerepet vállaljon ebben a folyamatban.

1.11. Az EGSZB megjegyzi, hogy a dokumentum nem említi az Európai Fejlesztési Alapot (EFA), és feltételezi, hogy ez változni fog a többéves pénzügyi keret eredményét és az EFA költségvetésbe emeléséről szóló döntést követően. Az EGSZB felhívja a figyelmet a REX/455 jelű véleményben megfogalmazott ajánlásra, amely szerint a harmadik országokra irányuló uniós fejlesztési támogatás minden formája ugyanazon jogi keret alá kellene hogy tartozzon, és az Európai Parlamentnek mindegyiket azonos módon kellene demokratikus ellenőrzés alá vonnia, megőrizve ugyanakkor az EFA előnyeit. Az EGSZB úgy véli továbbá, hogy az Afrikai Békekeretet és az új, migrációval kapcsolatos projekteket nem az EFA-ból kellene finanszírozni.

1.12. Az EGSZB üdvözli a humán fejlődésre mint a jövőbeli partnerség kiemelt területére helyezett hangsúlyt, és fontosnak tartja, hogy ez mind a három régió számára prioritás legyen és összekapcsolódjon a fenntartható fejlesztési célokkal.

1.13. Az EGSZB üdvözli, hogy a közlemény sikraszáll a nemek közötti egyenlőség, valamint a nők és lányok társadalmi szerepvállalásának teljeskörű védelme, előmozdítása és megvalósítása, illetve annak elismerése mellett, hogy a nők és lányok nélkülözhetetlenül hozzájárulnak a békéhez és az államépítéshez, a gazdasági növekedéshez, a technológiai fejlődéshez, a szegénység csökkentéséhez, az egészséghez és a jóléthez, a kultúrához, valamint a humán fejlődéshez. Az EGSZB sajnálja azonban, hogy a közlemény nem részletezi, hogy ezt miként lehet megvalósítani.

1.14. Az EGSZB üdvözli, hogy a kereskedelmi és gazdasági partnerségi megállapodásokat maradéktalanul beépítik az új partnerségbe. Az EGSZB szerint a kereskedelmi megállapodásokhoz, köztük a gazdasági partnerségi megállapodásokhoz a 2030-ig tartó időszakra szóló ENSZ-menetrendet és a Párizsi (éghajlatügyi) Megállapodást kellene keretként alkalmazni.

1.15. Az EGSZB ajánlja, hogy az AKCS–EU gazdasági partnerségi tárgyalásokra átlátható módon és a civil társadalom bevonásával kerüljön sor. Fontos, hogy a gazdasági partnerségi megállapodások tartalmazzanak egy érvényesíthető fejezetet a fenntartható fejlődésről, és a civil társadalmat aktívan vonják be a végrehajtásba, a nyomon követésbe és a felülvizsgálatba.

1.16. Az EGSZB üdvözli, hogy az éghajlat a legfontosabb prioritások között szerepel, de attól tart, hogy a három régióban eltérőek az éghajlatpolitikai és környezetvédelmi prioritások. Amiatt is aggódik, hogy a hangsúlyt az AKCS-országoktól elvárt intézkedésekre helyezik, és sehol sem utalnak az EU felelősségére a „lábnyomával” és a szóban forgó fejlődő országok természetes erőforrásaira és ökoszisztémáira gyakorolt hatásával kapcsolatban.

2. Háttér

2.1. Az Európai Unió (EU), valamint a 79 afrikai, karib-tengeri és csendes-óceáni (AKCS) ország olyan átfogó, jogilag kötelező erejű nemzetközi együttműködési megállapodással rendelkezik, amely a világ nemzetállamainak több mint felét felöleli. A Cotonoui Partnerségi Megállapodást (CPA vagy Cotonoui Megállapodás) Beninben írták alá 2000-ben, azzal a céllal, hogy megerősítsék az EU és az AKCS-országok között régóta fennálló politikai, kereskedelmi és fejlesztési együttműködést. E megállapodás nyomán számos olyan intézmény jött létre, amely előmozdítja az AKCS-országok és az EU kormányai, köztisztviselői, parlamenti képviselői, önkormányzatai és civil társadalmi szervezetei, valamint magánszektorbeli szereplői közötti együttműködést. Ez az együttműködés az EU és korábbi gyarmatai közötti történelmi kapcsolatokban

gyökerezik, melyek továbbfejlődéséről több egymást követő egyezmény gondoskodott: ilyenek voltak az Európai Gazdasági Közösség és a korábbi afrikai francia gyarmatok közötti Yaoundé I és II társulási megállapodások (1963–1975), majd később az AKCS és EU közötti Loméi Egyezmény (1975–2000) és végül a Cotonoui Partnerségi Megállapodás (2000).

2.2. A Loméi Egyezmény révén az AKCS-országok olyan jogi státuszt kaptak, amelynek köszönhetően kidolgozhatnak egy fejlesztési modellt, és kiváltságos hozzáférést igényelhetnek a közös piachoz. Ez a keret megnövelte a karibi és csendes-óceáni országok súlyát, melyek kétoldalú megállapodások alapján aligha élvezhették volna egy ilyen jellegű fejlődési modell előnyeit. Bár enyhült a szegénység, de az AKCS-országok belső piaci részesedése az 1976-ban mért 6,7 %-ról 1998-ig 3 %-ra csökkent.

2.3. A Cotonoui Megállapodás a partnerség megerősítését célozta, és három pilléren – egy politikai, egy kereskedelmi és egy fenntartható fejlesztési pilléren – alapult. Ennek a mindenre kiterjedő megállapodásnak kezdetben az volt a célja, hogy segítse az AKCS-országok fejlődését, és ezzel párhuzamosan egy vállalkozásoknak és beruházásoknak kedvező környezet kialakítása révén ösztönözze a szóban forgó országok gazdaságának diverzifikációját.

3. Általános megjegyzések

3.1. A CPA 2020-ban lejár, ezért az Európai Bizottság, valamint az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője 2016. november 22-én kiadott egy közös közleményt. A közlemény a 2015. október 6-án indított nyilvános konzultáció eredményei alapján három lehetőséget terjeszt elő. Az első lehetőség a CPA megújítását javasolja az AKCS-országokkal. Ennek előnye, hogy megmaradna az AKCS-formátum. Egy ilyen megállapodás azonban nem venné figyelembe az érintett felek által meghatározott konkrét prioritásokat, és figyelmen kívül hagyná a 2000 óta bekövetkezett fontos változásokat is, amilyen például az EU bővítése, az AKCS-országok eltérő prioritásai, illetve a regionális szervezetek, pl. az Afrikai Unió egyre nagyobb jelentősége.

3.2. A második lehetőség az EU és az AKCS-országok közötti kapcsolatok teljeskörű regionalizációját foglalja magában. Ez a megközelítés tükrözné ugyan a három régió közötti különbségeket, de semmibe venné egyfelől az AKCS-országok kifejezett kérését arra, hogy egységben maradjanak, másfelől azt a kölcsönös szándékot, hogy az EU–AKCS formátumot nemzetközi intézmények befolyásolására használják.

3.3. A preferált lehetőség a harmadik, amelyről alighanem minden érintett fél meg tud állapodni. A felülvizsgálat itt egy „három regionális pillérrel rendelkező közös keretmegállapodás” megkötését jelenti: „[a] harmadik alternatíva [...] a partnerországokkal kötött egyetlen megállapodásban tartalmazza az Afrikával, a Karib-térsséggel és a csendes-óceáni térséggel létrejött önálló megállapodásokat, amely egyúttal más országok előtt is nyitva hagyja annak lehetőségét, hogy közös kereten belül alakítsanak ki szorosabb kapcsolatot. Ez a keret a CPA jelentős vívmányaira építve meghatározná közös értékeket, elveket, lényeges elemeket és érdekeket, ami alapul szolgál a felek közötti együttműködéshez. Emellett konkrét mechanizmusokat tartalmazna a globális programmal kapcsolatos együttműködésre vonatkozóan is. A három regionális partnerség a meglévőkre (pl. az EU–Afrika közös stratégiára) építve integrálná azokat, és az egyes régiókkal létrejött partnerségek menetrendjének sajátosságaihoz igazodó prioritásokat és fellépéseket határozna meg.” Ez az Európai Bizottság által javasolt intézményi szabályozás, amely egy keretmegállapodáson belül három külön regionális partnerséget tartalmaz Afrikával, a karib-tengeri térséggel és a csendes-óceáni térséggel, megőrzi az EU–AKCS formátum vívmányait és előnyeit, ugyanakkor lehetővé tesz különféle differenciált, az egyes régiókra szabott fejlesztési kezdeményezéseket. Emellett ezzel a preferált lehetőséggel összhangban lehetőség nyílna arra is, hogy a jövőben olyan pl. legkevésbé fejlett országokat (LDC-országokat) vagy észak-afrikai országokat is bevonjunk, melyek nem tartoznak az AKCS-hoz.

3.4. Az EGSZB üdvözli az Európai Bizottságnak azt a törekvését, hogy jogilag kötelező érvényűvé tegye a partnerséget, amelynek ugyanakkor rugalmasnak és megfelelően érzékenynek is kell maradnia, hogy alkalmazkodni tudjon egy folyamatosan változó környezethez. Az EGSZB ajánlja, hogy a „jogilag kötelező érvényű” fogalmat egyértelműen határozzák meg a Cotonou utáni megállapodásban, és hogy ennek konzultációs és szankcionálási eljárásokat is magában kellene foglalnia arra az esetre, ha sérülnének az emberi jogok, a demokratikus elvek és különösen a jogállamiság. Az EGSZB megjegyzi, hogy az AKCS-országok támogatják a megállapodás kötelező jellegét⁽¹⁾, és úgy véli, hogy ez garantálná a kiszámíthatóságot, az átláthatóságot és a kölcsönös felelősséget.

3.5. A közelmúltban elfogadott nemzetközi keretek – a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlesztési menetrend, az éghajlatváltozásról szóló Párizsi Megállapodás, az addisz-abebai cselekvési program, a sendai katasztrófakockázat-csökkentési keret és az ENSZ városfejlesztési menetrendje – lehetőséget nyújtanak arra, hogy

⁽¹⁾ Az AKCS-országok állam- és kormányfőinek 2012. december 13–14-i, 7. csúcsertekezletén elfogadott Sipopói Nyilatkozat: „Az AKCS-csoport jövője a változó világban: kihívások és lehetőségek”.

belefoglalják őket az új megállapodásba, ami a megállapodás partnereit a fenntarthatóság felé vezető útra tereli az emberek, a jólét és bolygónk javát szolgálva. A jövőbeli partnerséget ezekre a nemzetközi keretekre és kötelezettségvállalásokra kellene alapítani, végrehajtásuknak pedig integrált, inkluzív és fenntartható módon kellene történnie.

3.6. A jövőbeli megállapodásnak előtérbe kellene helyeznie a humán fejlődést, figyelembe véve az AKCS-országokra váró exponenciális demográfiai növekedés és éghajlati zavarok kettős hatását. Ez kihívásokat támaszt majd a táplálkozás- és élelmiszerbiztonság, a környezetvédelem, valamint a mindenki számára biztosítandó jólét megvalósítása terén.

3.7. Fontos, hogy a fejlesztési szempontú szakpolitikai koherencia a jövőbeli partnerség meghatározó eleme legyen, biztosítandó, hogy az összes uniós belső és külső politika megerősítse a fenntartható fejlődést az EU-n belül és globális szinten is.

4. Részletes megjegyzések

4.1. A civil társadalom részvétele a jövőbeli AKCS–EU partnerségben

4.1.1. Az EGSZB üdvözlí, hogy a CPA 6. cikke támogatja a nem állami szereplők bevonását azáltal, hogy elismeri a partnerségben betöltött meghatározó szerepüket. A tekintetben azonban csalódottságát fejezi ki, hogy az együttműködés kormányzatorientált maradt – annak elismerése ellenére, hogy a politikai párbeszéd fontos a civil társadalom fejlesztési folyamatban való részvételének elősegítéséhez. Vannak kivételek is, például az AKCS–EU Közös Parlamenti Közgyűlés, a Cariforum–EU Parlamenti Közgyűlés, a Cariforum–EU konzultatív bizottság és a Cariforum–EU Kereskedelmi és Fejlesztési Bizottság. Itt azonban a továbbiakban még van lehetőség fejlesztésekre.

4.1.2. Az EGSZB megismétli, hogy a nem kormányzati szereplők kulcsfontosságú szerepet töltenek be az AKCS–EU kapcsolatokban, a teljes fenntartható fejlesztési folyamat során és a gazdasági partnerségi megállapodások (GPM-ek) nyomán követésében is. Az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó menetrendje elismeri a civil társadalom szerepét, hiszen kijelenti, hogy „az új menetrend léptékéből és ambíciózus törekvéseiből következően a globális partnerség fellendítését követeli meg végrehajtásának biztosítása érdekében [...]”. Előmozdít majd egy intenzív, globális szintű szerepvállalást az összes célkitűzés megvalósításának támogatása érdekében, egybefogva kormányokat, a magánszektor, a civil társadalmat, az Egyesült Nemzetek rendszerét és egyéb szereplőket, továbbá mobilizálja az összes rendelkezésre álló forrást.”

4.1.3. Az EGSZB csalódottan állapítja meg, hogy számos AKCS- és újabb uniós ország is korlátozó jogszabályokat vezet be, hogy visszafogja a nem állami szervezetek munkáját, ami több esetben károsan hatott a civil társadalmi szervezetek aktív részvételére. A 2016. évi civil társadalmi fenntarthatósági index ⁽²⁾ kiemeli, hogy sok szubszaharai afrikai országban a civil társadalmi szervezetek – főként, ha jogvédelemmel és emberi jogokkal foglalkoznak – egyre gyakrabban szembesülnek azzal, hogy korlátozzák vagy korlátozással fenyegetik tevékenységüket.

4.1.4. Az EGSZB ajánlja, hogy a keretmegállapodás oly módon erősítse meg különösen a civil társadalmi szervezeteknek, általánosságban pedig a nem állami szereplőknek mint a politikai folyamatok égetően szükséges résztvevőinek a legitimitását, hogy az AKCS- és az uniós országok civil társadalmi szervezeteit bevonják a megállapodás jogilag kötelező érvényű elveibe. Ennek egy strukturált keretmegállapodást is magában kellene foglalnia a civil társadalmi szervezetek és valamennyi közös AKCS–EU intézmény között. Ezért határozottabb technikai és pénzügyi kötelezettségvállalást szorgalmaz a civil szervezetek aktív részvételének ösztönzésére és fellendítésére.

4.2. Kereskedelem és fenntartható fejlődés

4.2.1. A IV. Loméi Egyezmény értelmében az AKCS-országok számára az EU egyoldalúan nyújtott, nem kölcsönösségen alapuló kedvezményeket biztosított annak érdekében, hogy termékeiket exportálni tudják a közös piacra. Ehhez egy olyan rendszer társult, amely az AKCS-országokat kártalanította az exportból származó bevételek árfolyam-ingadozások vagy természeti katasztrófák miatt bekövetkező csökkenése esetében. Ezt a megoldást azonban ellentétesnek ítélték a Kereskedelmi Világszervezet „legnagyobb kedvezményben részesített nemzet” elvével, így annak érdekében, hogy az új Cotonoui Megállapodás megfeleljen a WTO-szabályoknak, életre hívták a gazdasági partnerségi megállapodásokat (GPM-eket) ennek kiküszöbölésére, hogy lehetővé váljon az AKCS-országok beilleszkedése a világgazdaságba.

4.2.2. Ezért Európa gazdasági partnerségi megállapodásokat kötött a 79 AKCS-országot tömörítő hat régióval, azzal a céllal, hogy fejlesztési segélyek által támogatott, közös partnerségeket hozzanak a kereskedelem és fejlesztés területén. 2000

⁽²⁾ <https://www.usaid.gov/africa-civil-society>.

és 2008 között az európai piachoz való hozzáférést egy nem kölcsönösségen alapuló, nemzeti preferenciarendszer révén valósították meg, amely egy sor eltérést tartalmazott a WTO-szabályoktól. 2008-tól a szabadkereskedelmi megállapodásokat a gazdasági partnerségi megállapodások keretében írták alá, ugyanakkor a szükséges aláírások és a későbbi végrehajtás folyamatos kihívásokat támasztottak. Bár a mai napig hat gazdasági partnerségi megállapodást hívtak életre, ratifikációjuk a legtöbb esetben akadályokba ütközött. Európa 2007-ben, 15 karibi állammal írta alá az első ilyen megállapodást, amely 2008 decemberében lépett ideiglenesen hatályba. Afrikában már vegyesebb képet mutattak az eredmények. 2014-ben 16 nyugat-afrikai állam, valamint két regionális szervezet, az ECOWAS és az UEMOA, illetve a Kelet-afrikai Közösség között megállapodás jött létre, azonban az aláírási folyamat még mindig nem fejeződött be. A Dél-afrikai Fejlesztési Közösség országai 2016-ben írták alá a gazdasági partnerségi megállapodást. Végezetül az Európa és a csendes-óceáni államok közötti ideiglenes gazdasági partnerségi megállapodást 2009-ben Pápua Új-Guinea és Fidzsi írta alá, mivel ez a két ország felelős az Európa és a Csendes-óceán térsége közötti kereskedelem legjelentősebb részéért.

4.2.3. A Cotonoui Megállapodás így tehát jelentős kereskedelmi vetülettel rendelkezik. 2012-ben az EU volt az AKCS második legnagyobb kereskedelmi partnere az Egyesült Államok után. Az EU e téren megelőzi Venezuelát, Kínát, Braziliát, Kanadát és Indiát is. Az EU-val folytatott kereskedelmi forgalom az AKCS-országok kereskedelmének 12,1 %-át teszi ki, ami kevesebb, mint az Egyesült Államokkal folytatott kereskedelem aránya (35,7 %), de nagyobb, mint a Kínával folytatott kereskedelmé (6,9 %) ⁽³⁾.

4.2.4. A Nemzetközi Kereskedelmi Központ szerint 2003 és 2012 között az AKCS-országok piaci részesedése a világgazdaságban 1,4 %-ról 1,7 %-ra nőtt, míg az EU-28 piaci részesedése az AKCS-piacon 10,9 %-ról 11,5 %-ra nőtt ugyanebben az időszakban. 2010 óta azonban az AKCS-országok küzdenek a 2008-as gazdasági válság következményeivel, így külkereskedelmi áruforgalmuk teljes értéke csökkenő tendenciát mutat. 2015-ben az export 320,7 milliárd dollárt tett ki (szemben a 2011-es 495,1 milliárd dollárral), az import pedig 439,6 milliárd dollárt (szemben a 2014-es 500,2 milliárd dollárral).

4.2.5. Az EGSZB azt ajánlja, hogy a Cotonoui Megállapodás felülvizsgálata során az AKCS-országokkal folytatott kereskedelem bővítésére törekedjenek, tekintettel arra, hogy a legkevésbé fejlett országok 80 %-a még mindig az AKCS-országok csoportjába tartozik. Az EGSZB megjegyzi azt is, hogy az AKCS-országok exportjának 90 %-a a mezőgazdaságból származik, foglalkoztatási lehetőségeket nyújtva a munkaképes korú lakosság legnagyobb részének. Átlagosan a nemzeti jövedelem 20 %-a származik mezőgazdasági bevételekből, azonban e tekintetben óriási eltérések vannak az AKCS-országok között. Például Csád GDP-jének fele származik mezőgazdasági termelésből, míg ugyanez az arány a Karib-térségben átlagosan 1 % ⁽⁴⁾.

4.2.6. **Kereskedelem és regionális integráció:** A GPM a regionális integráció előmozdítására törekszik, és abból a meggyőződésből indul ki, hogy az erősebb regionális integráció fellendíti a kereskedelmet, ennek köszönhetően pedig a növekedést, a munkahelyteremtést és a gazdasági fejlődést is. Az AKCS-országok közötti kereskedelem előmozdításához infrastrukturális – köztük tiszta energiába történő – beruházásokra van szükség annak érdekében, hogy az AKCS-országokat segítsék a köztes és késztermékek előállítására és kivitelére való átállásban, hogy a globális értékláncban is feljebb léphessenek. Ehhez egy hatékony hajózási ágazatra is szükség lesz majd. Az EGSZB ezért azt ajánlja, hogy a hajózást vegyék fel az EU kereskedelmi és fejlesztéspolitikai menetrendjébe.

4.2.7. **Kereskedelem és fenntartható fejlődés:** A jövőbeli partnerségnek a kereskedelmet és a gazdasági partnerségi megállapodásokat a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend és a Párizsi Megállapodás keretébe kellene beágyaznia. A gazdasági partnerségi megállapodásoknak egy jogilag érvényesíthető, fenntartható fejlődésre vonatkozó fejezetet is tartalmazniuk kellene, amely formális és strukturált kerettel rendelkezik a civil társadalmi szervezetek bevonásához. Az AKCS és az EU közötti jövőbeli tárgyalásokat átlátható módon kellene folytatni, a civil társadalmi szervezeteket bevonva a tárgyalások megfigyelésébe, illetve a megállapodás végrehajtásába és nyomon követésébe.

4.3. Fejlesztési együttműködés

4.3.1. Az együttműködés eszközeinek és módszereinek célja az, hogy az eredmények, a partnerség és a felelősségvállalás középpontba helyezésével működővé tegyék a CPA elveit. Az Európai Fejlesztési Alap (EFA) programját és végrehajtását ezért úgy alakították ki, hogy abban mindkét fél felelősséget vállal.

4.3.2. **Az EFA-t** közvetlenül finanszírozzák az uniós tagállamok önkéntes (az uniós költségvetésen kívül eső) hozzájárulásaiból, de a következetesség kedvéért más külső finanszírozásra irányuló uniós eszközökkel együtt tárgyalnak róla. Az alapot az Európai Bizottság és az Európai Beruházási Bank (EBB) kezeli. Az EBB kezeli a beruházási keretet, emellett pedig az EFA-ból és saját forrásaiból hiteleket, garanciákat és pénzeszközöket biztosít AKCS-országokban működő magánvállalkozások számára rövid és hosszú távú magán- és közszférabeli projektekhez.

⁽³⁾ <https://www.robert-schuman.eu/en/european-issues/0440-post-cotonou-the-modernisation-of-the-acp-partnership>.

⁽⁴⁾ Az AKCS-titkárság sajtóközleménye: *The new ACP policy highlights the transformation of the products from the agricultural sector*, 2017. június 15.

4.3.3. **Az EFA teljes pénzügyi kerete növekedett – bár a brexitet követően valószínűleg csökkenni fog** –, és eközben megtartotta kormányközi jellegét és irányítási struktúráját, ami lehetővé tette, hogy a többéves pénzügyi kerettől eltekintve az EU fejlesztési együttműködésének legjelentősebb elemévé váljon. Az EFA sajátos történetéből és jogállásából, valamint kormányközi bázisából adódóan az Európai Parlamentnek az EFA-val kapcsolatban nincs együttdöntési jogköre. Az Európai Parlament Fejlesztési Bizottsága fontos szereplője a CPA-nak, és aktív szerepet vállal az általános szakpolitikai vitákban. A Közös Parlamenti Közgyűlés szintén jogosult arra, hogy parlamenti vizsgálatot végezzen a nemzeti indikatív programokra (NIP-ek) és a regionális indikatív programokra (RIP-ek) irányuló EFA-allokációk kapcsán.

4.3.4. **Az EFA és a költségvetés:** Az Európai Parlament egy különleges mentesítési eljáráson keresztül adja meg a mentesítést az Európai Bizottságnak az EFA irányításához és végrehajtásához. Bár az Európai Bizottság már több alkalommal javasolta, hogy az EFA-t emeljék be az uniós költségvetésbe, ez továbbra is konfliktusforrás az Európai Parlament és a Tanács között.

4.3.5. Az EGSZB úgy véli, hogy a harmadik országokra irányuló uniós támogatás minden formájának ugyanazon jogi keret alá kellene tartoznia, és az Európai Parlamentnek mindegyiket azonos módon kellene demokratikus ellenőrzés alá vonnia. Ezért szorgalmazza, hogy az EFA-t emeljék be az uniós költségvetésbe, megőrizve ugyanakkor az EFA előnyeit (azaz a kölcsönösséget és a kölcsönös felelősséget). Ez mindenképpen egy koherensebb uniós fejlesztési politikát eredményez majd.

Kelt Brüsszelben, 2017. december 7-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Georges DASSIS
